

Konstrukce mužské identity v minulosti a současnosti (Olomouc, 10. 6. 2011)

Heterosexuálne porno a gayporno ako priestory konštrukcie maskulínít

Michal Bočák

Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove

témy prezentácie

1. porn studies: porno ako diskurz
 2. spoločné a rozdielne znaky heterosexuálnej a gayskej pornografie
 3. porovnanie vybraných hetero/gay žánrov
- potrebná redukcia problematiky – prezentácia sa zameriava predovšetkým na:
 - maskulinity tzv. biologických mužov
 - mainstreamovú (hetero/gay) pornografiu
 - vybrané praktiky ilustrujúce konštruovanie maskulinit a sexualít
 - analytický materiál – webové porno (pornoportály typu *tube*)

z východísk štúdia porna

- **porn studies** – od psychologizujúcich a moralizujúcich prístupov k výskumu systémov produkcie, textov a recepcie porna
- významný status porna v západných sexualitách
- **pornografizácia kultúry** – porno aktuálne intenzívne kolonizuje iné diskurzy
- **staršie vnímanie** vzťahu sex – porno: porno *reflektuje sex*
- **novší konštruktivistický/diskurzívny prístup**: porno *konštituuje sex*
(viac napr. [Bočák, 2011](#))

porno ako diskurz

- diskurzy – „praktiky systematicky formujúce objekty, o ktorých vypovedajú“ (Foucault, 1972)
- porno tak nemožno oddeliť od sexu
- **porno** nie je náhodný zhuk reprezentácií, ale **systematická artikulácia určitého vedenia**
- okrem diskurzu inšpiratívna koncepcia dispozitívu
- **dispozitív** = diskurzívne praktiky + nediskurzívne praktiky (konanie)
+ manifestácie/materializácie (objekty) (Jäger, 2001)

muži v heteroporne a gayporne: vybrané rozdiely

	hetero	gay
muži / maskulinity	zneviditeľňovanie	glorifikácia
subjekty / objekty	muži / ženy	muži / muži
pozícia v (danej) kultúre	doplnok	centrálne postavenie
konštrukcia mask. identít	implicitná	explicitná
erotizácia tela	penis	penis, anus + iné časti

Tom Waugh (1985); Richard Dyer (1985; 2002); Fred Fejes (2002)

príklad diferencie: analita muža

- **gayporno:** analita je očakávanou súčasťou snímky
 - roly striktne rozdelené (*top/bottom*), zväčša konsonantné s gendrami subjektov
 - podporované statusotvornými prvkami, rekvizitami atď.
 - transgresivita: *versatile, bottoming top*
-
- **heteroporno:** anus tabuizovaný strihom – vizuálny rámec sa sústreďí na penis
 - zexplicitňovanie anusu je preto príznakové
1. typický výskyt mužskej anality mimo mainstreamu
 2. „povinné“ sprievodné praktiky pervertovania anality

- realizácie mužskej anality v heteroporne:
- **penetrácia muža** – penetrátorka často v role *dominatrix*; resp. *shemale*
- príklady žánrov: *strap-on (pegging; Nault, 2010)*

- **anilingus (rimming)** – typicky nie jediná sexuálna praktika, ale súčasť repertoára
 - starší muži (inak z porna vylučovaní)
 - platenie žene za akt – využívanie ekonomického kapitálu
 - **anus nie ako prostriedok *slasti*, ale *dominancie*** maskulínneho subjektu
 - väčšinou sa roly v snímke obracajú na „normál“ (penetrácia ženy)
 - ide tu teda o genderovo-sexuálnu transgresivitu?
 - okrajovo: podobné v „hetero gayporne“ (*straight gay porn; Bočák, 2009; 2010*)

príklad identickosti: *gang bang*

- **gang mužov** sexuálne „používajúcich“ **objekt** (ženský/mužský)
- dispozitívy:
 - diskurzívne praktiky: lexika – slang/argot, vzájomné povzbudzovanie mužov
 - nediskurzívne praktiky: *DP (double penetration), bukkake...*
 - materializácie: prostredie, odev, etnicita...
- Kosofsky Sedgwick (1985): **homosociálna túžba – snaha prekonať maskulínnu dichotómiu homosexualita – homosocialita**
- objekt je nepodstatný: je len prostriedkom utužovania sociálnych väzieb
- napr. DP tolerovaná, hoci porušuje tabu mužského dotyku

zhrnutie: hetero/gay porno a maskulinity

- **metadiskurzy** pornografie a maskulínnej dominancie **tvoria spoločný rámec**
- preto spoločné črty:
 - implikácia maskulínnych publík
 - glorifikácia (hegemónnej) maskulinity
- **heteroporno a gayporno sú** však zároveň **inými diskurzmi**
- preto odlišnosti:
 - sexualizácia hetero/gay tiel (iné prvky, iné spôsoby)
 - odlišné praktiky, iná nomenklatúra a pod.

vybrané zdroje

- Bočák, Michal: *Porno, metro, sporno: sčasná gay/queer kultura a heterosexuálne maskulinity*. Kultura – Média – Komunikace Speciál (Vyprávění – identita – diference. Vybraná témata kulturních studií.), 2009, 1, č. 2, s. 121 – 142. (Ed. Topinka, Daniel – Zahrádka, Pavel – Foret, Martin – Fafejta, Martin – Hrabal, Jiří.) Olomouc: Univerzita Palackého. <http://tinyurl.com/maskulinity>
- Bočák, Michal: *Čerstvá šťava s trpkou příchuťou: heterosexuální muži v gayporne*. Cinepur: časopis pro moderní cinefily, 2010, 17, č. 71, s. 26 – 29. <http://cinepur.cz/article.php?article=1927>
- Bočák, Michal: *Prečo a ako penetrovat... významy: zopár úvah o porne a porn studies*. Konstrukt: internetový časopis o kulturních studiích, 2011, 2, č. 5. <http://www.konstruktmag.cz/preco-a-ako-penetrovat-vyznamy-zopar-uvah-o-porne-a-porn-studies/>
- Dyer, Richard: *Male Gay Porn: Coming to Terms*. Jump Cut: A Review of Contemporary Media, 1985, č. 30, s. 27 – 29. <http://www.ejumpcut.org/archive/onlinessays/JC30folder/GayPornDyer.html>
- Dyer, Richard: *The Culture of Queers*. London, New York: Routledge 2002.
- Fejes, Fred: *Bent Passions: Heterosexual Masculinity, Pornography, and Gay Male Identity*. Sexuality & Culture, 2002, 6, č. 3, s. 95 – 113.
- Foucault, Michel: *The Archaeology of Knowledge and The Discourse on Language*. New York: Pantheon Books 1972.
- Jäger, Siegfried: *Discourse and Knowledge: Theoretical and Methodological Aspects of a Critical Discourse and Dispositive Analysis*. In: Wodak, Ruth – Meyer, Michael (eds.): *Methods of Critical Discourse Analysis*. London: Sage 2001, s. 32 – 62.
- Nault, Curran: *Bend Over Boyfriend to Take it Like a Man: Pegging Pornography and the Queer Representation of Straight Sex*. Jump Cut: A Review of Contemporary Media, 2010, č. 52. <http://www.ejumpcut.org/currentissue/naultPegging/index.html>
- Sedgwick, Eve Kosofsky: *Between Men: English Literature and Male Homosocial Desire*. New York: Columbia University Press 1985.
- Waugh, Tom: *Men's Pornography: Gay vs. Straight*. Jump Cut: A Review of Contemporary Media, 1985, č. 30, s. 30 – 35. <http://www.ejumpcut.org/archive/onlinessays/JC30folder/PornWaugh.html>

michal.bocak@Gmail.com

michalbocak.weebly.com

Bočák, Michal: *Heterosexuálne porno a gayporno ako priestory konštrukcie maskulínit*. Prezentácia na interdisciplinárnej konferencii

Konstrukce mužské identity v minulosti a současnosti, Olomouc, Česká republika, 10. 6. 2011.

[Prednesená prezentácia bola doplnená zdrojmi a niekoľkými poznámkami.]

This document is licensed under the Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported license, available at <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>.